

1/2024 | Policy Brief | Tietoa lääkepoliittisen päätöksenteon tueksi

Rationaalisen lääkehoidon tutkimusverkosto

Lääkealan ympäristökestävyys koetaan tärkeäksi

Alajärvi L, Martikainen J, Timonen J

Lääkkeet ja ympäristö: ihmiset tarvitsevat lisää tietoa

- Lääkkeiden tavanomainen käyttö on merkittävin lääkeaineiden ympäristöpäästölähde. Siksi ympäristön kannalta kestävämpään lääkealaan ja lääkepolitiikkaan pyrittäessä lääkkeiden käyttäjien näkökulma aiheeseen tulee huomioida.
- Ihmiset ovat tietoisia ympäristön lääkeainejäämistä ja arvostavat lääkealan ympäristökestävyyttä, mutta ymmärrys lääkkeiden ympäristövaikutuksista ja ympäristöongelman syistä on vähäistä.
- Lääkkeisiin liittyvässä ympäristötietoisuudessa, -huolessa, mielipiteissä, tiedontarpeissa ja ympäristöystävällisyyden arvotuksissa on eroja väestöryhmittäin. Aiheesta viestintään tulee kiinnittää huomiota tulevaisuudessa.

Väestönäkökulma lääkkeiden ympäristökestävyyteen

Huolimatta väestön merkittävästä roolista lääkkeiden ympäristöpäästölähteenä, heidän näkemyksiään lääkkeiden ympäristövaikutuksiin ja edellytyksiään toimia ympäristöystävällisemmin osana kestävämpää lääkealaa ei ole aiemmin juuri tutkittu.

Keskeiset tulokset

- Kyselyyn vastasi 2030 (N) 18–79-vuotiasta suomalaista, joista 90 % oli tietoisia ympäristössä olevista lääkeaineista ja 80 % oli huolissaan lääkkeiden ympäristövaikutuksista. Lääketeollisuus arvioitiin merkittävimmäksi ja lääkkeiden käyttö vähiten merkittäväksi ympäristöpäästölähteeksi.
- Vastaajista 85 % oli saanut tietoa lääkkeisiin liittyvistä ympäristöasioista.

Yleisimmät tiedotuskanavat olivat perinteiset tiedotusvälineet (80 %) ja internet (41 %). Yleisimmin tietoa oli saatu lääkkeiden hävittämisestä (69 %), lääkeainejäämien päättämisestä ympäristöön (66 %) ja niiden ympäristövaikutuksista (42 %). Vastaaajista 39 % piti saadun tiedon määrää riittämättömänä. Tietoa kaivattiin laajemmin erilaisista lääkkeisiin liittyvistä ympäristöasioista ja sitä haluttiin saada perinteisistä tiedotusvälineistä (74 %) ja lääkkeen pakkausselosteista (46 %). Farmasian ammattilaisia tiedonlähteenä suosi 34 % vastaaajista.

- Suomen aikuisväestöön suhteutettu maksuhalukkuus ympäristöystävällisemmälle lääkepolitiikalle oli politiikkatoimista riippuen 37–134 miljoonaa euroa. Eniten arvostettiin toimien suoria ympäristövaikutuksia, toiseksi eniten koko EU:n laajuisia toimia ja kolmanneksi eniten lääkkeitä tarjottavaa ympäristötietoa.

Tutkimuksen aineisto ja menetelmät

Aineisto kerättiin sähköisellä kyselyllä 18–79-vuotiailta suomalaisilta joulukuussa 2019. Kyselytutkimus toteutettiin osana lääkkeiden kestävä kehityksen SUDDEN - tutkimushanketta (www.sudden.fi).

Lisälukemista

Alajärvi L, Timonen J, Lavikainen P, Martikainen J. Attitudes and Considerations towards Pharmaceuticals-Related Environmental Issues among Finnish Population. *Sustainability* 13(22): 12930, 2021.

Alajärvi L, Lehtimäki A-V, Timonen J, Martikainen J. Willingness to Pay for Implementation of an Environmentally Friendly Pharmaceutical Policy in Finland—A Discrete Choice Experiment Study. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 19(11): 6535, 2022.

Alajärvi L, Martikainen J, Timonen J. Experience of the adequacy and appropriateness of pharmaceuticals-related environmental information and preferred information channels among Finns. *Eur. J. Pharm. Sci.* 191: 106589, 2023.

Lisätietoja

Lasse Alajärvi, FM, väitöskirjatutkija, Itä-Suomen yliopisto, farmasian laitos, lasse.alajarvi@uef.fi